

Pirkanmaan ELY-keskus
Yliopistonkatu 38
33100 Tampere

Lausuntopyyntö 22.02.2024

Luonnonsuojelulain 35 §:n mukainen lausunto Natura-arvioinnista, Vatulanharju-Ulvaanharju, Konikallion tuulivoimahanke

Yhteysviranomaisen toimiva Pirkanmaan ELY-keskus on pyytänyt 22.02.2024 luonnonsuojeluviranomaiselta luonnonsuojelulain 35 §:n mukaista lausuntoa Konikallion tuulivoimahanketta varten tehdyistä Natura-arvioinnista.

Hankkeen kuvaus ja Natura-arviointi

Hanke

Ilmatar Energy Oy:n hankeyhtiö Ilmatar Ikaalinen-Hämeenkyrö Oy suunnittelee tuulipuiston rakentamista Ikaalisten kaupungin ja Hämeenkyrön kunnan alueille. Hankealue sijaitsee noin 10 km Ikaalisten keskustasta lounaaseen ja noin 12 km Hämeenkyrön keskustaaamasta luoteeseen. hankkeen yhteydessä rakennetaan sähkönsiirtoon liittyvä 110 kV:n voimajohto.

Hankkeesta on käynnissä ympäristövaikutusten arviointimenettely (YVA), jossa tarkastellaan kahta tuulipuiston toteutusvaihtoehtoa (VE1, VE2) ja lisäksi ns. nollavaihtoehtoa (VE0) eli tilannetta, jossa tuulipuistoa ei rakenneta. VE1 vaihtoehdossa hankealueelle sijoittuisi 15 voimalaa ja VE2 vaihtoehdossa 11 voimalaa. Tuulipuiston sisäinen sähkönsiirto toteutetaan maakaapelein ja ulkoinen sähkönsiirto uudella, noin 14–15 km pituisella 110 kV voimajohdolla (maakaapeli tai ilmajohto). Sähkönsiirron A-vaihtoehtona tutkitaan koilliseen suuntautuvaa vaihtoehtoa ja B-vaihtoehtona etelään suuntautuvaa vaihtoehtoa.

Vatulanharju-Ulvaanharju (SAC, FI0309001, 1 089 ha)

Vatulanharju-Ulvaanharju on Hämeenkankaan saumamuodostumaan kuuluva yli 10 km pitkä harjujakso. Pinnanmuodot ovat melko loivia lukuun ottamatta Vatulanharjun huippua, jonka etelärinne on jyrkkä ja korkea. Harjun laki on vedenkoskematonta aluetta. Myös Ulvaanharjun huippu on jyrkkä. Alueeseen liittyy keidassuo, kaksi pienialaista korpea sekä lähde ja laskupuro. Vatulanharju-Ulvaanharju on valtakunnallisesti arvokas harju, joka on geologisesti erittäin merkittävä ja biologisesti merkittävä kohde.

Alueen suojeluperusteena on seuraavat luontodirektiivin liitteen I luontotyypit:

Nimi	Koodi	Pinta-ala, ha	Edustavuus
Keidassuot	7110	30	Merkittävä
Fennoskandian lähteet ja lähdesuot	7160	0,1	Hyvä
Boreaaliset luonnonmetsät	9010	0,1	Merkittävä
Harjumuodostumien metsäiset luontotyypit	9060	1050	Erinomainen
Puustoiset suot	91D0	1	Merkittävä

Lisäksi alueen tietolomakkeella on mainittu muina tärkeinä kasvi- tai eläinlajeina kehrääjä (*Caprimulgus europaeus*), kangaskiuru (*Lullula arborea*), kanervisara (*Carex ericetorum*), nummikeltalieko (*Diphasiastrum x zeileri*) ja kangasajuruoho (*Thymus serpyllum*).

Hankealueen sijoittuminen

Konikallion tuulipuiston hankealue sijoittuu molemmissa hankevaihtoehdossa osittain Vatulanharju–Ulvaanharjun Natura-alueelle. Natura-aluetta lähimpien voimaloiden sijoituksessa on jonkin verran eroja vaihtoehtojen VE1 ja VE2 välillä. Kaikki tuulivoimapuistoon liittyvät rakenteet (voimalat, uudet ja olemassa olevat tielinjaukset, maakaapelit, voimajohto ja sähköasemat) on sijoitettu Natura-alueelta tiedossa olevien inventoitujen luontotyyppirajausten ulkopuolelle.

Natura-arvioinnin toteutus ja menetelmät

Natura-arviointi on tehty asiantuntija-arviona, josta on vastannut AFRY Finland Oy:n biologit. Arviointi perustuu avoimiin lähdeaineistoihin sekä Natura-alueen tietolomakkeen tietoihin. Vaikutusarviointi on kohdennettu erityisesti Natura-alueen osalle, johon hanke todennäköisesti vaikuttaa.

Vaikutukset luontodirektiivin liitteen I luontotyypeihin

7110 Keidassuot

Keidassoiden vesitalous on pääosin riippuvaista sadevesistä ja pintavalunnasta. Kivennäismaalle sijoittuvien lähimpien voimaloiden (VE1 T2 ja T4; VE2 T4) ja Natura-alueen ainoan tunnetun keidassuoluontotyyppikohteen välille sijoittuu voimakkaasti ojitettuja alueita. Ojien virtaussuunnat alueella ovat hankealueen keskiosia kohti, pois päin Natura-alueesta. Arvioinnin mukaan on erittäin epätodennäköistä, että luontotyyppiin kohdistuisi hankkeesta vaikutuksia minkään tunnistetun suoran tai epäsuoran vaikutusmekanismin kautta.

7160 Lähteet ja lähdesuot

Natura-alueella sijaitsevat lähteet ja lähdesuot sijoittuvat pääasiassa Natura-alueen pohjois- ja luoteisosiin, harjun vastakkaiselle puolelle etäälle suunnitelluista voimaloista. Hankkeen toteuttamisesta ei aiheudu arvioinnin vaikutuksia luontotyyppille.

9010 Luonnonmetsät

Hankealueen läheisyyteen ei sijoitu luontotyyppin esiintymiä, eikä arvioinnissa tunnistettu vaikutuksia suorien tai epäsuorien vaikutusmekanismien kautta.

9060 Harjumetsät

Harjumetsiin ei arvioida kohdistuvan hankkeesta suoria vaikutuksia (mm. pölyäminen, reunavaikutus, pinta- ja pohjavesimuutokset) luontotyyppin esiintymisalueiden sekä voimalapaikkojen välisen etäisyyden vuoksi. Hankkeella ei tunnistettu myöskään epäsuorasti luontotyyppiin kohdistuvia heikentäviä vaikutusmekanismeja.

9060 Puustoiset suot

Arvioinnissa ei tunnistettu suoria tai epäsuoria vaikutuksia, joilla olisi merkittäviä heikentäviä vaikutuksia luontotyyppiin.

Vaikutukset muuhun tärkeään lajistoon

Natura-alueen harjumetsissä kasvaa huomionarvoista kasvilajistoa, johon ei tunnistettu vaikutuksia. Alueella esiintyy myös harjuluontotyyppille ominaista linnustoa, kuten kehrääjä ja kangaskiuru. Linnustolle merkittävimpiin elinalueisiin (harjumetsät) ei tunnistettu vaikutuksia. Kangaskiurulle ei katsota koituvan hankkeesta negatiivisia vaikutuksia, sillä lajin elinympäristö ei pienene, laji ei ruokaile kaukana pesimäpaikoiltaan sekä törmäysriski voimaloihin ja voimalinjoihin on vähäinen. Kehrääjälle arvioidaan varovaisuusperiaatteen mukaan koituvan vähäisiä negatiivisia vaikutuksia törmäysriskistä voimaloihin ja hyvin vähäisissä määrin melun vaikutuksista soidinlaulun kuuluvuuteen.

Yhteisvaikutukset

Arvioinnissa on tutkittu hankkeen yhteisvaikutuksia Vatulanharjun vedenottamon, Vatulan ampumaurheilukeskuksen sekä harjun virkistyskäytön kanssa. Konikallion tuulipuistohankkeella sekä Vatulan ampumaurheilukeskuksella voi olla yhteisvaikutuksia Natura-alueelle melun osalta, mutta melun luonne on hankkeissa hyvin erilaista ja kohdistuu eri osiin Natura-aluetta. Arvioinnin mukaan tiedossa ei ole hankkeita tai suunnitelmia, joiden kanssa Konikallion tuulipuistohankkeella olisi yhteisvaikutuksia Natura-alueelle.

Vaikutusten lieventämistoimenpiteet

4.4.2024

Arvioinnissa ei tunnistettu merkittävästi heikentäviä vaikutuksia, joita olisi tarve lieventää. Natura-alueen lähellä negatiivisia vaikutuksia voidaan pienentää merkitsemällä voimajohtoja huomiomerkein ehkäisemään erityisesti kehrääjän törmäyksiä.

Arvioinnin johtopäätökset

Konikallion tuulipuistohankkeesta aiheutuu arvioinnin mukaan hankevaihtoehtoissa VE1 ja VE2 varovaisuusperiaate huomioiden korkeintaan vähäisiä heikentäviä vaikutuksia Vatulanharju-Ulvaanharjun Natura-alueen suojeluperusteena oleville luontodirektiivin luontotyypeille. Alueella esiintyvien muiden tärkeiden kasvi- ja eläinlajien osalta kehrääjälle voi aiheutua vähäisiä haitallisia vaikutuksia lisääntyneen törmäysriskin kautta, mikäli hankkeessa valitaan toteutettavaksi voimajohtovaihtoehto A. Kokonaisuutena vaikutusten ei arvioida pitkällä aikavälillä vaarantavan luontotyyppien suotuisan suojelutason säilymistä Vatulanharju-Ulvaanharju Natura-alueella tai koko Natura-alueverkostossa.

Pirkanmaan ELY-keskuksen lausunto

Natura-arvioinnin toteutus ja menetelmät

Pirkanmaan ELY-keskuksen mukaan arviointi on kattava ja perustuu asianmukaisiin lähtötietoihin alueelta. Arvioinnissa on laajalti eritelty hankkeen mahdolliset vaikutusmekanismit eri suojeluperusteisiin. ELY-keskus huomauttaa, että Natura-arvioinnissa merkittävyyttä tulee arvioida kaksiporisella asteikolla: ei merkittävää heikennystä – merkittävä heikennys. Valtakunnallisen ohjeistuksen mukaan tavanomaista luonnonarvoihin kohdistuvien vaikutusten merkittävyyden luokittelua useampiin suuruusluokkiin ei tulisi soveltaa Natura-arviointiin (*Mäkelä, K. & Salo, P. 2024. Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi. Opas tekijälle, tilaajalle ja viranomaiselle. 2. korjattu painos*). Tästä huolimatta arvioinnin johtopäätökset on esitetty selkeästi ja perustellusti.

Vaikutukset luontodirektiivin liitteen I luontotyypeihin

Arvioinnissa on tietolomakkeen mukaisesti arvioitu myös vaikutukset boreaalisiin luonnonmetsiin. Vatulanharju-Ulvaanharjun Natura-alue on inventoitu keidassuoaluetta lukuun ottamatta kesällä 2018, jolloin luontotyyppien tila on tarkentunut tietolomakkeella esitetystä. Luonnonmetsien osalta inventoinnissa löytyi muutama pieni kohde, joissa oli luonnonmetsän piirteitä, mutta laikut olivat mm. niin pienialaisia, että niitä ei kuvioitu luonnonmetsiksi (*NATA-arviointi, Vatulanharju-Ulvaanharju, 2019*). Luontotyyppiä esitetään poistettavaksi virheellisenä seuraavassa tietojen päivityksessä. Lisäksi puustoisten soiden pinta-ala on tarkentunut inventointitiedon myötä 3,35 hehtaariin tietolomakkeelta esitetystä. Puustoisten soiden luontotyyppirajaus sijaitsee keidassuoalueella, johon ei arvioinnin mukaan kohdistu merkittävästi heikentävää vaikutusta.

4.4.2024

ELY-keskus yhtyy arvioinnissa esitettyyn johtopäätökseen, ettei hankkeesta aiheudu merkittävästi heikentäviä vaikutuksia alueen suojelun perusteena oleviin luontotyypeihin.

Vaikutukset muuhun lajistoon

ELY-keskus yhtyy arvioinnin johtopäätökseen, että hankkeella voi olla haitallisia vaikutuksia alueella esiintyvään huomionarvoiseen lintulajistoon, mutta vaikutukset eivät merkittävästi heikennä alueen suojelun perusteena olevia luontoarvoja tai alueen eheyttä.

Johtopäätökset

Vatulanharjun-Ulvaanharjun Natura-alueen varsinaisina suojeluperusteina on arvokkaat harjuluontotyypit, joihin melulla, valolla, pölyämisellä tai visuaalisella häiriöllä ei ole vaikutusta. Hankkeen mahdolliset vaikutukset koskevat vain alueen Natura-tietolomakkeen kohdassa 3.3. Muut tärkeät kasvi- ja eläinlajit mainittuja kehrääjää ja kangaskiurua, eivätkä vaikutukset lajeille ole merkittävästi heikentäviä. Pirkanmaan ELY-keskus yhtyy arvioinnin johtopäätökseen, ettei Konikallion tuulivoimahankkeen kummastakaan hankevaihtoehdosta arvioida muodostuvan merkittävästi heikentäviä vaikutuksia Vatulanharju-Ulvaanharjun Natura-alueelle.

Asian käsittely

Asia on käsitelty Pirkanmaan ELY-keskuksen Ympäristö ja luonnonvarat - vastuualueen Luontoyksikössä. Tämä asiakirja on hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt Ylitarkastaja Elisa Nygård ja ratkaissut Luontoyksikön päällikkö Marja-Liisa Pitkänen. Asia-kirja on hyväksytty sähköisesti ja merkintä hyväksymisestä on asiakirjan lopussa.

Tämä asiakirja PIRELY/243/2022 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument PIRELY/243/2022 har godkänts elektroniskt

Hyväksyjä Pitkänen Marja-Liisa 05.04.2024 08:18

Esittelijä Nygård Elisa 04.04.2024 16:14